

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

30. mezinárodní konference historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 18 (2010), No. 1, 60–63

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150506>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2010

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

30. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE

HISTORIE MATEMATIKY

Ve dnech 21. až 25. srpna 2009 se v Jevíčku konala jubilejní 30. mezinárodní konference *Historie matematiky*, které se zúčastnilo 55 osob (vysokoškolští učitelé z Čech, Slovenska, Polska a Tunisu, naši doktorandi a studenti). Konference se konala pod hlavičkou oborových rad doktorského studia Obecné otázky matematiky a informatiky při MFF UK v Praze a PřF MU v Brně. Hlavními organizátory byli J. Bečvář, M. Bečvářová a I. Saxl.

Součástí konferenčních materiálů byl také sborník J. Bečvář, M. Bečvářová (ed.): *30. mezinárodní konference Historie matematiky* (Katedra didaktiky matematiky MFF UK, Matfyzpress, Praha, 2009, 242 stran) obsahující texty zvaných přednášek a konferenčních příspěvků.

V letošním roce byl program konference neobvykle bohatý, tvořila jej trojice vyzvaných přednášek, více než tři desítky konferenčních příspěvků, slavnostní zahájení, kulturně-vzdělávací večer, neformální společenský večer a tradiční výstup na jevíčskou věž.

Konferenci zahájila přednáška J. Bečváře *Historie matematiky již potřicáté!*, v níž byly nastíněny motivy vedoucí ke vzniku konferencí, vykreslena historie uplynulých 29. akcí, rekapitulovány nejdůležitější přednáškové, publikační a popularizační aktivity minulých let a připomenuti zakladatelé a organizátoři předchozích akcí.

První přednášku nazvanou *Povídka o Brownově pohybu a také o Nobelově ceně za ekonomii* přednesl prof. RNDr. Josef Štěpán, DrSc., z MFF UK. Poutavě v ní přiblížil komplikovanou cestu Brownova pohybu, která vedla přes mnohé křížovanky fyzikou, matematikou a ekonomikou, a v roce 1997 vyvrcholila udělením Nobelovy ceny za ekonomii za objev modelu pro cenu akcie na burze a cenu opčního kontraktu. V závěru přednášející vyložil základní obchodní strategie burzy a ukázal, proč některé přeměňují nulový kapitál do libovolně velkého bohatství a jiné vedou k bankrotu v libovolně krátké době bez ohledu na velikost jejich počátečního vkladu.

Druhou přednášku *Izoperimetrické nerovnosti, W. Blaschke a trochu politiky* připravili doc. RNDr. Leo Boček, CSc., a RNDr. Jana Hromadová, Ph.D., z MFF UK. Nejprve stručně nastínili historii izoperimetrické úlohy, která sahá až k báji o královně Dido a vzniku Kartága. Pak se věnovali rozboru nejjednodušších izoperimetrických úloh, které lze řešit již na základní škole. Hlavní pozornost však soustředili na výklad složitějších příkladů vhodných pro různé semináře při řešení geometrických úloh na extrémy a především na objasnění fundamentálních výsledků izoperimetrie. V závěru přednášky pohovořili o Wilhelmu Blaschke a jeho knize *Kreis und Kugel*, jež obsahuje různá zajímavá zobecnění a důkazy izoperimetrické úlohy. S jeho osobností posluchači nahlédli též do politiky a připomněli si osudy několika významných německých matematiků po roce 1933.

Třetí přednášku *Matematika a hudba* proslovil prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc., z univerzity Matěje Bély v Banské Bystrici. V poutavém vystoupení spojujícím hudbu, matematiku, historii i politiku pohovořil o vzniku a činnosti semináře *Matematika a hudba*, který byl založen v Bratislavě v roce 1983 a umožnil pravidelná setkávání matematiků, skladatelů a muzikologů vyloučených z oficiální obce skladatelů.

Na konferenci zazněly následující dvacetiminutové příspěvky:

- Ľ. Balková: *Krok za krokem k řešení soustav lineárních algebraických rovnic*
- A. Bálintová: *Skúsenosti z pôsobenia na VŠ v Tunisku vo výuke matematiky*
- J. Bečvář: *Interpretace matematických výsledků našich předků*
- M. Bečvářová: *O jedné maturitní zkoušce*
- M. Benediktová: *Doba C. F. Gausse*
- J. Čižmár: *Matematika na Slovensku 1945–1965*
- L. Dostálová: *Hilbertův program*
- H. Durnová: *Proměny Oddělení matematických strojů v ČSAV*
- M. Hykšová: *Karel Vorovka (1879–1929), matematik a filosof*
- V. Chmelíková: *Z historie výuky deskriptivní geometrie na středních školách*
- M. Chocholová: *Tužby našich předků*

- L. Ilucová: *História pentagonálnych teselácií*
- A. Kalousová: *Hrabě de Buffon a hra franc-carreau*
- J. Kotůlek: *Metodika soudobých dějin matematiky na příkladu Riemannovy hypotézy*
- L. Kvasz: *Matematika a jej jazyk*
- M. Kvaszová: *Historie vybraných problémů z počátků teorie pravděpodobnosti*
- M. Marčoková: *40-ročná história konferencií slovenských matematikov*
- M. Melcer: *Poválečná devastace finanční matematiky*
- L. Moravec: *Seznámení s Jakubem Filipem Kulikem*
- M. Otavová: *Ladislav Jandera – současník Bernarda Bolzana*
- P. Pavlíková: *O Fareyových zlomcích*
- K. Pazourek: *Slovní úlohy o dělitelnosti 1850–1950*
- Š. Porubský: *Ako rýchlo vieme môžeme násobiť*
- I. Saxl: *Matematika v době Paracelsově*
- A. Slavík: *O binomické větě s racionálními a reálnými exponenty*
- R. Smýkalová: *Středověký zrod trigonometrických veličin*
- P. Surynková: *Vývoj výpočetní geometrie*
- I. Sýkorová: *Zlomky ve staré Indii*
- M. Tihlaříková: *Teorie automorfních funkcí*
- D. Trkovská: *Möbiův Barycentrický počet a geometrické transformace*
- J. Widž: *Z historie řetězových zlomků*
- W. Więsław: *Towarzystwo Nauk Ścisłych w Paryżu (1870–1882)*

Na pátečním kulturně-vzdělávacím večeru přednesl I. Saxl neobyčejně zajímavou přednášku *Paracelsus a jeho dílo*, v níž přiblížil životní osudy, dílo a myšlenky tohoto renesančního lékaře a myslitele. Nedělní večer byl zpestřen neformálním společenským večírkem, který byl zahájen výstavou B. Henryho *Dějiny dějin matematiky v obrazech*.

Za velmi úspěšný průběh 30. mezinárodní konference Historie matematiky je nutné poděkovat organizátorům a zaměstnancům gymnázia a domova mládeže v Jevíčku, bez jejichž nadšení, pochopení, pomoci a práce by se akce nemohla uskutečnit.

Podrobné informace o minulých konferencích, fotografie z těchto akcí a přihlášky na akci budoucí lze najít na webové stránce <http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/konference>

Martina Bečvářová

DVA DNY S DIDAKTIKOU MATEMATIKY

Katedra matematiky a didaktiky matematiky PedF UK v Praze spolu se Společností učitelů matematiky JČMF pořádá již čtrnáctý ročník konference *Dva dny s didaktikou matematiky*.

Konference bude probíhat ve dnech 18.–19. 2. 2010 v prostorách PedF UK v Praze. Obdobně jako v předchozích ročnících bude konference zaměřena na prezentaci osobních zkušeností učitelů s vyučováním matematice a výsledků práce z různých oblastí didaktiky matematiky.

Srdečně Vás zveme k účasti na konferenci. Přivítáme, jestliže se konference zúčastníte aktivně se svým příspěvkem. Můžete nabídnout: vystoupení v sekci v rozsahu 20 minut, vedení pracovní dílny v rozsahu 1 hodina, prezentaci zajímavých zkušeností a materiálů, prezentaci videa, poster.

Bližší informace a přihlašovací formulář najdete na stránkách www.suma.jcmf.cz, sekce Akce, kde je také archiv z předchozích ročníků konference.

Za programový a organizační výbor doc. RNDr. Naďa Stehliková, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, nada.stehlikova@pedf.cuni.cz